

De Minister van Justitie en Veiligheid

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**
Portefeuille Veiligheidsregio's
en Crisisbeheersing

Turfmarkt 147
2511 DP Nederland
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Brief Tweede Kamer inzake persalarmering

Datum
12 december 2022

Ons kenmerk
4320701

Bijlagen
2

1. Aanleiding

Het instrument persalarmering wordt door de meldkamers (waarin de hulpdiensten politie, ambulance en brandweer zitten) gebruikt om de pers actief te informeren bij bepaalde incidenten. De Landsadvocaat heeft op verzoek van het Bestuurlijk Meldkamer Beraad een juridische toets uitgevoerd naar het instrument persalarmering. De Tweede Kamer wordt over het advies van de Landsadvocaat en de vervolgstappen geïnformeerd.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de conceptbrief en de verzending van het advies van de Landsadvocaat over de persalarmering.

Kort voor de verzending van de brief zal een gesprek plaatsvinden met de Nederlandse Vereniging van Journalisten (hierna: NVJ) over de inhoud van de brief.

3. Kernpunten

Op basis van afspraken met de NVJ is het instrument persalarmering tot stand gekomen. Als er een melding over een specifiek incident binnenkomt op de meldkamer, stuurt de betreffende meldkamermedewerker (van politie, ambulance of brandweer) automatisch een persalarm naar de pers om hen hierover te informeren. Journalisten en fotografen, die in het bezit zijn van een pager van het P2000 netwerk, ontvangen door de persalarmering gelijktijdig met de hulpdiensten tekstberichten over de vastgestelde incidenten.

Ambulancezorg Nederland heeft in het licht van de Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst, waarin ook het medisch beroepsgeheim is geregeld, vragen gesteld bij het gebruik van het instrument persalarmering. Het Bestuurlijk Meldkamer Beraad¹ heeft hierop juridisch advies aan de Landsadvocaat gevraagd over het instrument persalarmering.

¹ In het Bestuurlijk Meldkamer Beraad zitten vertegenwoordigers namens de Minister voor Medische Zorg en de Regionale Ambulancevoorzieningen voor zover het de ambulancezorg betreft, de besturen van de veiligheidsregio's voor zover het de brandweertaak, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening betreft, de Minister van Defensie voor zover het de Koninklijke marechaussee betreft, de Minister van Justitie en Veiligheid en de politie.

De Landsadvocaat stelt dat een persalarmering informatie kan bevatten die herleidbaar is tot een individu. In die gevallen betekent dat een persalarmering (bijzondere) persoonsgegevens bevat en dat met het versturen van een dergelijke persalarmering (bijzondere) persoonsgegevens worden verstrekt. Voor het verstrekken van (bijzondere) persoonsgegevens, waarbij sprake is van een inbreuk op de privacy van betrokkenen, moet een wettelijke grondslag aanwezig zijn. Een dergelijke grondslag ontbreekt momenteel in wetgeving horende bij de hulpdiensten. Dit betekent dat het sturen van persalarmeringen in strijd is met de wet- en regelgeving.

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**
Portefeuille Veiligheidsregio's
en Crisisbeheersing

Datum
12 december 2022

Ons kenmerk
4320701

Gelet op het advies van de Landsadvocaat hebben de toenmalige Minister van Justitie en Veiligheid en de toenmalige Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport verkend wat de mogelijkheden zijn voor het creëren van een wettelijke grondslag voor het instrument persalarmering.

Om een wettelijke grondslag te creëren moet de verstrekking van persoonsgegevens aan de pers onder meer *noodzakelijk* zijn voor het doel waarvoor deze gegevens worden verstrekt. Zowel vanuit de taakuitvoering van de hulpdiensten als uit het recht op persvrijheid kan niet worden beargumenteerd dat het noodzakelijk is om (bijzondere) persoonsgegevens te verstrekken middels het instrument persalarmering. Daarmee is een algemene wettelijke grondslag niet haalbaar.

Het advies van de Landsadvocaat en de uitkomst van de verkenning voor een wettelijke grondslag heeft tot gevolg dat de huidige vorm van persalarmeringen stopgezet moet worden. Dit heeft impact op journalisten en persfotografen, maar ook op de hulpdiensten zelf, die meer capaciteit moeten gaan vrijmaken voor contacten met de pers. Samen met de leden van het Bestuurlijk Meldkamer Beraad, de hulpdiensten en de NVJ moeten de vervolgstappen worden besproken (denk aan de termijn van stopzetten) en wat de verdere gevolgen zijn van deze uitkomst.

4. Toelichting

Advies Landsadvocaat

De Landsadvocaat stelt dat een persalarmering informatie kan bevatten die herleidbaar is tot een individu. Dat geldt zeker bij bepaalde incident categorieën, zoals aanrijding letsel, persoon te water of steekpartij. Omdat de persalarmeringen automatisch en real-time worden verstuurd, kan niet worden beoordeeld of (bijzondere) persoonsgegevens worden verstrekt. Ook bij persalarmeringen die met enige vertraging worden verstuurd, kan volgens de Landsadvocaat niet worden uitgesloten dat er (bijzondere) persoonsgegevens worden verstrekt.

Voor het verstrekken van (bijzondere) persoonsgegevens, waarbij sprake is van een inbreuk op de privacy van de betrokkenen, moet een wettelijke grondslag bestaan. Die ontbreekt in ieder geval voor de Politie en de Ambulancezorg. Dit betekent dat het sturen van persalarmeringen in strijd is met de wet- en regelgeving.

Verkenning wettelijke grondslag

Om een wettelijke grondslag te creëren, moet de verstrekking van persoonsgegevens aan de media op grond van de Wet politiekegegevens

onderscheidenlijk de Algemene Verordening Gegevensbescherming en de Wet Ambulancevoorzieningen onder meer noodzakelijk zijn voor het doel waarvoor deze gegevens worden verstrekt.

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**
Portefeuille Veiligheidsregio's
en Crisisbeheersing

De Landsadvocaat geeft aan dat de meldingen niet noodzakelijk kunnen worden geacht voor de uitvoering van de politietaak. De meldingen zijn ook niet noodzakelijk voor de uitvoering van de zorgtaak. De meldingen worden ook niet gedaan in het belang van de betrokkene, over wie de melding gaat (betrokkene heeft een belang bij het beschermen van zijn of haar privacy). De discussie gaat dan ook om de vraag of de persvrijheid de verstrekking noodzakelijk maakt.

Datum
12 december 2022

Ons kenmerk
4320701

Uit het recht op persvrijheid (artikel 10 van het EVRM) volgt niet dat op de overheid een positieve verplichting rust om uit eigen beweging persalarmeringen te verstrekken aan de media. Wel moet het voor de journalist feitelijk mogelijk zijn om nieuws te vergaren (onderzoek en informatieverzameling) over, met name ernstige, ongevallen. Daarbij kan gedacht worden aan het betreden van het gebied waarin het incident plaatsvindt, het interviewen van getuigen, het spreken met een woordvoerder van de hulpdiensten of het opvragen van informatie. De overheid mag de journalist daarin niet hinderen.

Uit het recht op persvrijheid volgt dus, samengevat, geen recht op (geautomatiseerde) persalarmeringen. Dit betekent dat ook niet kan worden beargumenteerd dat het noodzakelijk is persoonsgegevens te verstrekken. Een algemene wettelijke grondslag voor persalarmeringen is zodoende niet haalbaar.

Bezien kan worden op welke wijze wél kan worden voorzien in een vorm van persalarmeringen, door de niet real-time en niet geautomatiseerde verstrekking van informatie op een zodanige wijze te organiseren dat die informatie niet tot personen herleidbaar is. Dit zal in de gesprekken met de hulpdiensten en de NVJ aan bod moeten komen.

4.1 Politieke context

Bij de totstandkoming van het instrument persalarmering is in de Tweede Kamer aandacht geweest voor het belang van goede verslaglegging door de pers enerzijds en de privacy van betrokkenen bij meldingen anderzijds. Bij de vernieuwing van C2000 zijn de afspraken rondom de persalarmering – namelijk welke informatie gedeeld wordt – met het oog op de privacy van de betrokkenen bij een melding aangescherpt.

De toenmalige Minister van Justitie en Veiligheid en de toenmalige Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport hebben naar aanleiding van het advies van de Landsadvocaat aangegeven te willen verkennen wat de mogelijkheden zijn van een wettelijke borging van de persalarmering. Zoals hiervoor aangegeven is uit deze verkenning echter gebleken dat een algemene wettelijke grondslag voor persalarmeringen niet haalbaar is.

4.2 Financiële overwegingen

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**
Portefeuille Veiligheidsregio's
en Crisisbeheersing

Datum
12 december 2022

Ons kenmerk
4320701

Beleidskeuze uitgelegd Onderbouwing doeltreffend, doelmatig en evaluatie (CW 3.1)	
1. Doel	Stopzetten van huidige vorm van persalarmering, hier bestaat geen wettelijke grondslag voor. Daarnaast met de betrokken partijen in gesprek gaan over de vervolgstappen en gevolgen.
2. Beleidsinstrument(en)	Kennis- en informatiedeling.
3A. Financiële gevolgen voor het Rijk	Op dit moment niet voorzien.
3B. Financiële gevolgen voor de maatschappelijke factoren	Niet van toepassing.
4. Nagestreefde doeltreffendheid	Door het advies van de Landsadvocaat en de verkenning van de wettelijke grondslag te delen, kan het gesprek met de betrokken partijen worden aangegaan op welke wijze de contacten tussen pers en hulpdiensten kan plaatsvinden zonder de privacy van betrokken personen bij meldingen te schenden.
5. Nagestreefde doelmatigheid	Met het advies van de Landsadvocaat en de verkenning is het voor de betrokken partijen meer inzichtelijk welke mogelijkheden (juridisch) er zijn om een vorm van persalarmering in te richten. Gezamenlijk moet over de vervolgstappen het gesprek worden gevoerd.
6. Evaluatieparagraaf	Binnen de hiervoor bestaande gremia zal het onderwerp worden besproken.

4.3 Juridische overwegingen

Zie hiervoor de toelichting.

4.4 Krachtenveld

De volgende organisaties en partijen zijn bij de persalarmering betrokken:

- Leden van het Bestuurlijk Meldkamer Beraad: In het Bestuurlijk Meldkamer Beraad zitten vertegenwoordigers namens de Minister voor Medische Zorg en de Regionale Ambulancevoorzieningen voor zover het de ambulancezorg betreft, de besturen van de veiligheidsregio's voor zover het de brandweertaak, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening betreft, de Minister van Defensie voor zover het

- de Koninklijke marechaussee betreft, de Minister van Justitie en Veiligheid en de politie.
- Landelijke Meldkamer Samenwerking
 - Het meldkamerveld (hulpdiensten politie, brandweer en ambulance)
 - De Nederlandse Vereniging van Journalisten

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**
Portefeuille Veiligheidsregio's
en Crisisbeheersing

Datum
12 december 2022

Ons kenmerk
4320701

4.5 Strategie

Het stopzetten van het instrument persalarmering gaat gevolgen hebben voor zowel de journalisten en persfotografen die van de persalarmering gebruik maken, als voor de hulpdiensten (op de meldkamer en daarbuiten). Met al deze partijen zal daarom in gesprek worden gegaan om de vervolgstappen en gevolgen te bespreken. Bezien kan worden op welke wijze wél kan worden voorzien in een vorm van persalarmeringen, door de niet real-time en niet geautomatiseerde verstrekking van informatie op een zodanige wijze te organiseren dat die informatie niet tot personen herleidbaar is. Dit zal in de gesprekken met de hulpdiensten en de NVJ aan bod moeten komen.

Het advies van de Landsadvocaat zal mogelijk ook gevolgen hebben voor andere vormen van informatieverstrekking aan de hulpdiensten, zoals P2000. Over de mogelijke consequenties gaan we met de betrokken partijen in gesprek.

4.6 Ontwikkelingen hiervoor

De Minister van Justitie en Veiligheid is door middel van een nota geadviseerd om een brief aan de Tweede Kamer te sturen over het advies van de Landsadvocaat en de verkenning van een wettelijke grondslag voor het instrument persalarmering. De inhoud van die nota is in deze beslisnota opgenomen.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren en die van medewerkers van de Landsadvocaat zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.